

Búcsú Komár Gábortól

Talán senki nem ismerte személyesen a Dohány körzet tagjai, illetve a Pesti Sólet olvasói közül, mégis havonta „találkoztak” Komár Gáborral. Mióta átvettem a lapot, ő tördelte az újságot, „gyártotta” a plakátokat, az ő munkáját dicsérte a látvány az elmúlt 73 számban. Sőt, a most kezükben tartott lap nagy részét is elkészítette. Hétfőre terveztük a folytatást... Nem értem el. Hiába írtam, hiába hívtam. Másnap délelőtt telefonom jelezte, keres – örültem! De a szokott hang helyett húga szólalt meg: „Gábor meghalt... Vezetés közben rosszul lett és...” Csak 50... volt! Kevés hasonlóan segítőkész és jólelkű embert ismertem.

Gaba! Barátom!

Tíz éve Veled készítettem édesapám, majd édesanyám 60. születésnapjára a személyre szóló újságot. /Emlékszel, előbbit, kötve Te vitted fel, mint csomagot szállító futár!? Anyu, miután nehezen átvette, borravalót akart adni! :D/ Aztán 2008-ban, unokahúgom születésekor Hanna Lapjával öcsémnek (is) szereztünk hatalmas örömet. /Szombaton láttam a könyvet, Hanna szobájának díszhelyén!/ Nemrég Te öntötted végleges formába az esküvői meghívónkat is. Mennyit neveltünk, a bajban is! Bár akadt, amikor (okkal, vagy ok nélkül) „morcos” voltam Rád. De sosem tettél szomorúvá. Most könnyekből születtek e sorok! Te ezt nem akarod, nem ilyen vagy! Hívj fel, hogy csak a legszörnyűbb vicced volt! Oké, „elbliccelted” e szám befejezését! Hamarosán jön a 100.! Nem lehet nélkülöd! És különben is: mi lesz így Vegas-szal?! Bankot akartunk robbantani! De hagyjuk az újságot, hagyjuk a „tutit”! S Vegas is! Gyere vissza! Húgoddal (is) reméljük, hogy tudtad, sokan szeret(t)ünk, kedvel(t)ünk! Hiányzol!

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádel Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám:

11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Elkészült az új tábla

Egyrészt szomorú, másrészt örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szeretettünkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóiknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában. Az új táblát, a kis névtáblákkal, illetve a gyertyákkal a Zsidó Kulturális Fesztiválra áadták, így a fesztivál látogatói már megtekinthették azt a zsinagóga bejáratánál. Aki korábban elmulasztott jelentkezni, s most úgy gondolja, ily módon emlékezne elhunyt családtagjára, még nem késő el, és pótolhatja. Jelentkezni a templomkörzetben Fülöp Ildinél lehet.

Kirk Douglas 100

December 9-én ünnepelte 100. születésnapját Hollywood aranykorának csillaga, a zsidóságát büszkén vállaló, Issur Danielovitch néven született Kirk Douglas.

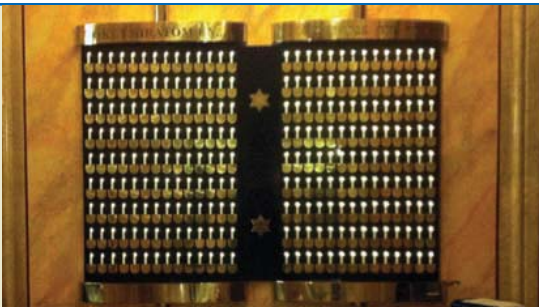
Rengeteg vendég jelent meg azon a partin, amelyet fia, az Oscar-díjas Michael Douglas és menyje, Catherine Zeta-Jones szervezett Beverly Hillsben. A családon, barátokon és sztárokon kívül ott volt David Wolpe rabbi is, aki évekig tanította a Tórát a színésznek. A rabbi tartotta az akkor 83 éves Kirk Douglas második bár micváját is.

Az eseményen számos olyan szervezet vezetője is ott volt, amelyek jótékonyági célokra 118 millió dollárt kaptak az ünnepelttől és feleségétől az Egyesült Államokban és Izraelben.

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világitanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentiszelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje.

Kohn Ilona	január 2.	Kálmán Ferenc	január 9.	Moussong Sándor	január 17.	Fruchter Sándorné	január 28.
Krebsz László	január 3.	Izsák Vilmosné	január 11.	Polgár Miklós	január 17.	Moussong Sándorné	január 29.
Schiller Gyuláné	január 4.	Szőnyi Sándor	január 14.	Sugár Béláné	január 22.	Tóti Ervinné Schwalb Gizella	
Sömjén Ferenc	január 4.	Zsoldos János	január 14.	Reiter Pálné	január 23.		január 29.
Dr. Orbán István	január 6.	dr.Zsoldos Mária	január 15.	Siklósi Schwarcz István	január 24.	Boros Lászlóné	január 30.
Endler Józsefné	január 6.	Kálmán Kálmán	január 16.	Kövesi László	január 25.	Róna Sándorné	január 30.
Kleinné Müller Ilona	január 8.	Propper Simon	január 16.	Steier Ernő	január 27.	Kálmán Kohn József	január 31.

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

dr. Frölich Róbert a neológiairol - szemelvények (3. oldal)

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 8. oldal)

Chanukka (7. oldal)

Kedves Hittestvéreink!

Régi szokás hitközségünknel a kultuszjárulék, (lánykori nevén hitközségi adó) fizetése, melyre már csak az idősebbek emlékeznek, igaz mi vagyunk többségben. Az utóbbi időben ez a feledés homályába merült, holott hitközségünk alapszabálya ennek fizetését előírja, és csak azok választhatnak, illetve választhatóak meg bármely tisztségre, akik ennek a kötelezettségüknek eleget tesznek. Az alapszabály ennek értékét személyenként havi 1800 forintban írja elő.

Körzetünk vezetősége élve jogával, módosította ezen összeget és 2017. január 1-től havi 500 Ft/főben határozta meg. Ma 500 forint egy jobb kávé ára, amely úgy gondoljuk, senki számára sem megterhelő, ha esetleg mégis, körzetünk vezetősége csökkentheti, indokolt esetben el is engedheti. Az adományozók, illetve salesüdeszt adók, az adomány, illetve salesüdesz költségéből levonhatják. Az összegyűlt kultuszjárulék teljes egészében körzetünket gyarapítja, illetve létszamarányosan a hitközség nagy öszszeggel kiegészíti.

Mit nyújtunk mi, ezért a jelképes 500 Ft-ért? Hétköznapi reggelenként nálunk imádkozók reggelit kapnak, keddre keretében közösen köszöntjük a sabesz bejövételét, salesüdesz keretében közösen búcsúztatjuk a szombatot. Nem fizetős összejöveteleket tartunk a Kulturális Páholy keretében, havonta sólet ebédet adunk, fizetős rendezvényeink (pészachi és ros-hasána vacsora, színház és mozi látogatások, kirándulások, üdülések árából, jelentős kedvezményt adunk tagjainknak.

Fentiek is mutatják, nem az 500 forinton van a hangsúly, hiszen annak többszörösét adjuk vissza. A lényeg a közösség, a közösséghez való tartozás, a Dohány körzethez és egymáshoz való ragaszkodás. Bízunk benne, hogy nagyon sokan csatlakoztok hozzánk, hogy együtt ápolhassuk hagyományainkat, a Dohány Zsinagóga 157 éves hagyományát és az 5777 éves zsidó hagyományokat.

Jelentkezni Fülöpné Vitéz Ildikónál lehet a körzet irodájában.

Elérhetőségek: Telefon: 413-15-15, 06305394683
email: fulopvildi@gmail.com
Számla szám: 11707024-20471437

I M A R E N D

Hétköznapi: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja
17.⁰⁰ óra, helyszín a Talmud-Tórában.
Az esti ima előtt fél órával sakk, kártya,
kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 17.⁰⁰-kor a **Hősök Templomban**.

Szombat reggeli ima a **Hősök Templomban**: Sachrisz: 9.³⁰
Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszáf ima: kb. 10.⁴⁵

Vasárnap reggeli ima: 8.⁰⁰-kor, esti ima: 17.⁰⁰-kor,
mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni salesüdeszt
szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

	január 7.	16. ⁰⁰	január 21.	16. ²⁰	
december 31.	15. ⁵⁵	január 14.	16. ¹⁰	január 28.	16. ²⁵

Születésnaposokat ünnepeltünk

Decemberben több születésnapost is ünnepeltünk, illetve akad, akinél ezt távolléte miatt majd pótolnunk kell. Előbb, december 9-én, a péntek esti vacsorán, 70. születésnapján köszöntöttük Farkas Lászlót, aki megható és meghatott szavakkal emlékezett. S gratuláltunk Endler Tamásnak is, aki ugyan novemberi, de akkor nem volt itthon. Múlt szombaton (17-e), ebéd előtt a már 91 esztendő Heisler Rózsa nénit és kórusunk tagját, Wágner Gábort ünnepeltük. /Rusz Zoli és Botfalvai Gábor esetében mielőbb pótoljuk./ Számomra legfontosabbak közül kettőt is e napon köszöntöttük, édesapámat, Schiller Tamást, aki szintén 70. életévét tölti alig egy hét múlva, illetve feleségemet, Schiller Jankát!

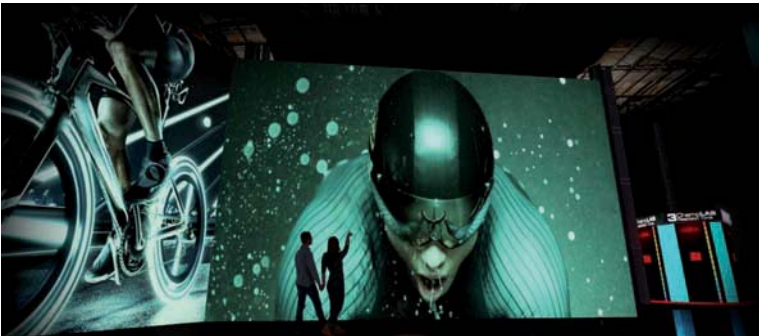
„A Bajnok” - világpremier a Millenárison

A legmodernebb technológiákat alkalmazó, egyedülálló perspektívából készült képanyaggal lenyűgöző látványvilágot felvonultató, játékos tesztekkel tarkított kiállítás nyílik január 13-án, Budapesten. A Bajnok – The Champion című interaktív élmény-expo április közepéig várja a nagyközönséget a Millenáris D épületében.

A szervezők szerint „az utazó kiállítás megmutatja a küzdelem nemességét, átélhetővé teszi a sport utánozhatatlan atmoszféráját és a győzelem magasztosságát.”

Budapestben mutatkozik be először, s majd innen indul világkörüli útjára, a minden elemében hazai fejlesztésű, de nemzetközi szinten is egyedinek számító interaktív sport-élmény-expo, A Bajnok – The Champion. Az 1500 m²-es alapterületű kiállításon tucatnyi sport-játék és teszt várja az érdeklődőket több mint 50 játékalomáson, s megismerhetünk több ezernyi adatot, érdekességet a sportágak történetétől a bajnokká válás legapróbb rejtelseitől, a legnagyobb eredményekig. Megtudhatjuk például, hogy vajon mit eszik Michael Phelps, kinek a legjobb a reflexe, vagy, melyik a legösszetettebb sportág és miért született meg a kosárlabda. Tudod, hol futballoztak először, és honnan ered a gyorsulás?

A kiállítás egyedisége abban is rejlik, hogy az aktív közönség teljesítményét monitorozni képes rendszer – ha játékos formában is – felméri a látogatók képességét, segítheti a szülőket a gyermekeik sportágválasztásában és akár megmutatja a bajnokká válásuk esélyeit.

– A kiállítás egy egyedi, vezetett túra, ahol egy speciális karkötő segítségével mindenki saját maga választja ki, melyik játékot akarja végigjátszani” – meséli Illés Gabriella, a kiállítás főszervezője. – A végén mindenki kap egy olyan „elismervényt”, amiből megtudhatja, melyik sportágban lenne kimagasló a képessége, melyik sportágat érdemes művelnie” – teszi hozzá a főszervező, akinek nevéhez fűződnek a nemrég bemutatott Gateway to Space és a Living Dinosaurs nemzetközi kiállítások, valamint az első, hazai pop-show-musical, A Játékkészítő. További információ: www.thechampion.hu

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Sálom!
Zsidó hittankönyv I. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-

Ünnepeink - színezőkönyv

A Zsidó ünnepek című színezőkönyv majd 30 rajzon keresztül ismerteti meg a gyerekekkel a zsidó ünnepeket és azok legfontosabb kellékeit. A kreatív alkotás mellett lehetőség nyílik beszélgetni az ünnepekről és memorizálni a látottakat. Trenderli, fánk, Megillah, Széder tál, kőtábla, sófár... mind-mind arra várnak, hogy a gyerekek megtöltsék őket színekkel!

Megrendelhető a www.zsidokonyvek.hu webshopban.

Segített a Dohány és az Élet Menete Alapítványa

December közepén 250-250 hideg élelmiszer-csomagot adott át a Szociális Csomagküldő Mozgalom (SZOCSOMA) és Iványi Gábor barátunk, Oltalom Karitatív Egyesülete részére az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért, illetve az Élet Menete Alapítványa.

Mindkét alapítvány fontosnak tartja, hogy a zsidó, de a nem zsidó szegényeket is támogassa, a mostani alapélelmiszereket tartalmazó csomagokat mélyszegénységben élő családok kapják.

A szállításért Hajdú Pétert, míg a lebonyolításért Frölich Katit, Gordon Gábort, illetve Szántó Kremmer Dórát illeti a köszönet. S köszönet jár a csomagok összekészítéséért az Élet Menete Alapítvány önkénteseinek is.

A szervezők kéri, ha valakinek kinőtt, vagy nem használt – lehetőség szerint meleg – ruhája van, juttassa el az Oltalom Egyesületnek Budapesten (VIII.) a Dankó utca 9-be. De élelmiszert (tészta, rizs, liszt, olaj stb.), illetve bármilyen (még használható) játékot örömmel fogadnak!

Minden (jövőbeni) segítőnek köszönet!

Gordon Gábor, Szántó Kremmer Dóra, Iványi Gábor, Frölich Kati, Szántó Mátyás

Maccabi a Zsidó Községi Kerekasztalon

A december 12-i Zsidó Községi Kerekasztal meghívottjai és előadói között szerepelt a 2019-es Maccabi Európa Játékok vezetősége is.

A Maccabi VAC, az MTK, a MAZSIHISZ és az Európai Maccabi Szövetség által szervezett Játékokon 23 sportágban várhatóan 2500-3000 sportoló áll rajthoz. Ezzel pedig a Maccabi Európa Játékok lesz a legnagyobb sportesemény 2019-ben Budapesten.

A Parlamentben tartott fórumon, a MAZSIHISZ elnöke, Heisler András bevezetője után az EMG2019 vezetősége tartott rövid ismertetőt a Maccabi Európa Játékokról a kormány és a zsidó szervezetek képviselői számára.

Deutsch Tamás, az MTK elnöke elmondta, a tervezett új sportpark egy kormányzati beruházás része lesz, melynek célja, hogy létrehozzanak egy logisztikai és sport központot, vagyis a Játékok elsőszámú helyszínét. A park egy része a Játékokat követően a zsidó közösségi és sportélet új centruma lesz. Az EMG2019-es pályázati anyagban a Játékok nyitó- és záróünnepségének helyszínéként szereplő Új Hidegkuti Nándor Stadion már elkészült és át is adták.

Az EMG Sport Szervező Kft cégvezetője, Stern Péter kiemelte, októberben megrendezték az első nemzetközi, hivatalos EMG2019 tesztjátékot, a Maccabi Kosárlabda Kupát, amelyre 110 játékos érkezett Európából és Izraelből. Hozzátette, a Játékokig minden évben tartanak majd tesztversenyeket. A tervek szerint jövőre például az első Maccabi Vizes Bajnokságnak adhat otthont Budapest.

Szeretettel meghívjuk a Dohány zsinagógáért alapítvány Kulturális Páholyába.

Az eseményre ingyenes a belépés, de regisztrációhoz kötött.

Dr. Frölich Róbert rovata

1. MI A ZSIDÓSÁG? KI A ZSIDÓ?

Két kérdés, amelyre azt hisszük, egyszerű a válasz.

A zsidóság nép és vallás, a kettő egymástól elválaszthatatlan. De a vallás felvehető, a nemzeti lét pedig csupán születéssel élhető meg. A zsidóság szakrális értelemben akkor vált néppé, amikor az Exodust követően átvette Szináj hegyénél a Tórát, szociográfiai értelemben pedig mikor elfoglalta, majd királysággá alakította az Ígéret Földjét. E nép – eltérően más, ókori népektől – a monoteizmus öröke volt: „Törvényei különböznek minden más népétől”. A jeruzsálemi Szentély végleges pusztulása után e népet a hite, és az e hitre épülő vallása kötötte össze; noha földrajzilag egymástól messze fekvő területeken élt, vallási törvényeihez való ragaszkodása, nyelve, rítusai, szokásai (bár tájegységenként eltérő szokások alakultak ki, mégis) megtartották zsidónak majd’ két évezreden át.

A Soá után, a nürnbergi törvények kapcsán, majd Izrael Állam megalakulása után, a visszatérési törvény kereteiben új kérdések merültek fel. Akinek csak egy nagyszülője volt zsidó, azt is zsidóként kezelte a náci világkép. Akinek az apja zsidó, az is Izrael Állam polgára lehet.

A zsidó vallásjog, a halácha ezzel szemben évszázadok óta változatlan. Csak a zsidó anya gyermeke zsidó, még akkor is, ha a vallás elemeiből semmit sem ültet gyakorlatba, ha ateista, ha nem is vállal közösséget semmilyen szinten zsidó gyökereivel. Zsidó továbbá az, aki a zsidó vallásjog által lefektetett eljárásrend szerint felveszi a zsidó vallást.

2. MI TART ÖSSZE BENNÜNKET, ZSIDÓKAT?

Fentiekből adódóan az összekötő erő két pilléren nyugszik. A zsidóság kohézióját egyrészt a közös hit és vallásgyakorlás teremti meg, melynek alapjait lentebb részletezzük, másfelől a szét-szórásban is erős népi lét tudata, mely egyaránt fogalmazódhat meg kulturális, tradicionális vagy cionista síkon.

3. MELYEK LEGFONTOSABB FOGALMAINK?

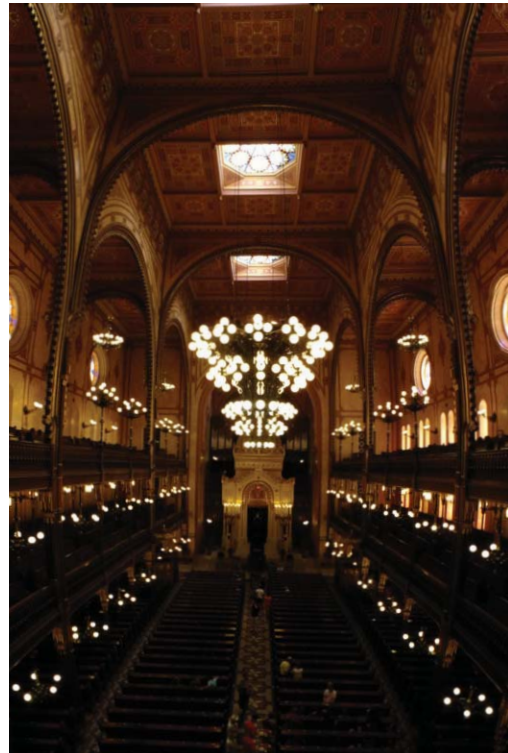
Hiszünk I.tenben. A judaizmust nem lehet elválasztani az I.tenhittől. I.ten lényé áthatja a zsidó irodalmat éppúgy, mint nemzeti öntudatát. Ábrahám után minden nemzedék felismerte és elismerte az egyetlent, mindenható és örökélő I.ten létét. Hitünk alapja, hogy minden Általa tudott, de cselekedeteinkben szabadok vagyunk. Hisszük,

Válaszok a neológiáról (szemelvények)

Főrbabink, dr. Frölich Róbert a Pesti Sólet olvasói által már jó ismert blogjában ezúttal a zsidóságról, a neológiáról ír, amelyből egy rövid szemelvényt adunk közre. Teljes egészében itt:

<https://dohanyrabbi.wordpress.com/2016/12/16/valaszok-a-neologiarol/> találják meg a rendkívül érdekes cikket. /De a www.dohany-zsinagoga.hu oldalról is könnyen elérhető./

hogy az ember rendelkezik a szabad akarat adományával, szabadon választ jó és rossz között. Hisszük, hogy a Szentírás, és a Szóbeli Tan mind az Ő szava, Tőle eredeztethető, és időtlen időkig érvényes. Hisszük, hogy Egyetlen; a judaizmustól idegen minden, többlenyegű I.ten léte.

4. MI JELENTI AZ ÁLLANDÓ-SÁGOT ÉS MI A VÁLTOZÁST?

A történelem megváltoztatatta és minden korban megváltoztatja a körülöttünk lévő világot. Az állandóan változó világban nekünk is változni és változtatni kellett, ezért törvényeinket a kornak és a zsidó szellemnek megfelelően alakítanunk volt szükséges, nagy körültekintéssel, és a halácha legmesszebbmenőkig való figyelem-bevételével.

Noha az ember I.ten képmására teremtetett, I.ten férfinak és nőnek teremtette őket. Eltérő nemek, eltérő szerepek, de azonos méltóság és tisztelet. Megkerülhetetlen kérdés a nők szerepe közösségeinkben. Hiszünk az emancipáció egyes területeiben; a nők egyre több szerepet vállálnak és visznek a civil zsidó életben: a világi vezetésben, az intézmények működtetésében egyaránt helyet kapnak. A zsinagógai élet, a szakrális tér azonban megmarad – hagyományainkhoz hűen – a férfiak funkcionálása kizárólagos terepének. Értelemszerűen a nők részvétele a templomi szertartásokon kívánatos, egyes közösségekben elvárt, s együtt fohászoknak a férfiakkal...

5. MILYEN IRÁNYZATAI LÉTEZNEK A ZSIDÓ VALLÁSNAK?

Noha a zsidóságot koherens vallásnak képzelik el, a zsidóság is sokféle. Vallását más és más keretek között gyakorló csoportokra oszlik; egyesek kisszámúak, helyspecifikusak, mások világszerte elterjedtek. Vannak magukba zárkózó és vannak misszionáló irányzatok.

A három világszerte elterjedt irányzat az orthodox, a konzervatív és a reform...

6. MI A NEOLÓGIA? MIÉRT JÖTT LÉTRE?

A magyarországi neológ mozgalom 1867-től kezdve alakult ki. Akkoriban pusztán közjogi okai voltak az orthodoxokkal való szakításnak, később azonban a neológia fejlődése eltért az orthodox irányvontaltól, de nem vált reformmozgalmommá.

A neológia létrejött a ún. emancipációs törvénnyel (1867. évi XVII. törvénycikk) vette „hivatalosan” kezdetét, s bár az 1868/69-es magyarországi zsidó kongresszus katalizálta, gyökerei messzebbre nyúlnak vissza.

7. MELYEK A NEOLÓGIA LEGFŐBB JELLEMZŐI?

Szokás úgy aposztrofálni a neológ mozgalom kezdeteit, hogy az egyfajta reformként indult. Noha ez az állítás tényyszerűen igaz, mégis téves következtetésekre sarkallja az olvasót.

A neológia hisz a szent könyvek i.teni ihletésében és eredetében. A szóbeli tan érvényességét a neológ mozgalom a mai napig elismeri.

A neológ liturgia megfelel az orthodox templomokban használatos liturgiának, templomaiban a nők külön padosorokban foglalnak helyet, és semmilyen formában nem vesznek aktív részt a szertartásokban...

8. MIBEN MÁS, MIBEN KÜLÖNBÖZIK MÁS IRÁNYZATTÓL?

A neológia unikális, csak a magyarországi zsidóságra jellemző mozgalom.

Eltérően az orthodox közösségektől, nem kizárólagosan rabbinikus vezetés alatt áll, és nem követeli meg tagjaitól a szigorú vallásosságot, de a közösség maga ugyanakkor ragaszkodik a szabályok megtartásához. A neológia liberálisabb és nyitottabb, mint az orthodoxia...

A komolyzene Monty Pythonja Budapesten

Egy zseniális vonósnégyes, a zenéből fakadó humort briliáns performan-szokkal ötvöző együttes lép fel ismét Magyarországon. Aki látta őket, azért, aki nem, annak azért lesz kihagyhatatlan program január 4-én, a Bu-dapesti Kongresszusi Központban.

A világon egyedülálló „zenei kabaré”, az itthon is nagy rajongótábort szer-zett MozART Group érkezik Budapestre. A „komolyzene Monty Pythonja”-ként is emlegetett csoport 1995-óta játszik együtt. A sziporkázóan humoros csapat show-jával már a fél világot meghódította, akadt rá példa, hogy alig több mint fél év alatt a világ 24 országában 150 koncertet adott, hatalmas sikerrel. A zenekar állandó szereplője különböző TV show-knak, és fennál-lása óta komoly presztízsű díjakat zsebelt be munkásságáért.

Most tehát újra láthatjuk az instrumentális stand-up comedy lélegzetelállító produkciókra képes nagymestereit, akik korábbi látogatásuk során is el-kápráztatták a hazai közönséget és a kritika így számolt be róluk:

„Az elsőhegedűs ritmust pingpongozik jobbjával, bal kézzel pizzicatózza a Love Story című film betétdalát, a közönség persze állva tombol, majd a csellista rózsaszín lufijából fújva ki a luftot, sípol el egy mai szerelmes dalt.” És még láthatunk megannyi zenei szkeccset, mondjuk akár ilyeneket is: https://www.youtube.com/watch?v=qNOoEz5_GQY

2017: 25. hét együttlét

Jövőre már a jubileumi, 25. Sziget várja vendégeit! Rengeteg látogató még nem is élt az első, az 1993-as rendezvény idején. Bár nekik nehéz elmon-dani, miben is volt más az első néhány Sziget, de a nosztalgiazők mellett talán most már ők várják leginkább, hogy 2017. augusztus 9-16. között ott legyenek a Fesztiválon.

A szervezők ebben az évben pedig még „early bird” áron kínálják a jegyet, amely ajándék gyanánt is sikerre számíthat. Az elmúlt napokban pedig már napvilágra került több fellépő is. Erről, és sok minden másról bőve-ben az esemény honlapján: www.sziget.hu

Pesti Sólet menü a BZSH kóser konyha receptjei alapján Húsleves maceszgombóccal

Hozzávalók: 1 kg marhahús, 4-5 sárgarépa, 2-3 fehérrépa, negyed zeller több darabban fél karalábé, több darabra vágva, 1 kis fej hagyma, 1 kis darab egész gyömbér, lehet friss, vagy szárított, só, bors

Maceszgombóchoz: 3 egész tojás, 3 csapott evőkanál libazsír, 9-10 evőkanál maceszdara, só, őrölt bors, őrölt gyömbér

Elkészítés: A levest a szokásos módon készít-jük, a húst hideg vízben rakjuk fel, magas fokra, amikor feljön a szürkés hab, még forrás előtt, alacsonyabb hőfokra állítjuk, lehabozzuk, belerakjuk a zöldséget, fűszereket és készre főzzük. A tojást a zsírral és a fűszerekkel jól elkeverjük, majd belerakjuk a ma-ceszdarát. A masszát legalább fél órát állni hagyjuk, majd a levest felforraljuk, a gom-bócokat vizes kézzel beleformáljuk, a hőfokot lejjebb vesszük, és minimum 20 percig főzzük, közben merőkanállal óvatosan megforgatjuk őket.

Sólet füstölt marha szeggyel

Hozzávalók: 0,7 kg füstölt marha szegye, 0,5 kg tarkabab, 0,1 kg árpagyöngy, 2 gerezd fok-hagyma, 1 ek pirospaprika, 3 fej vöröshagyma, 5 db tojás, bors, só ízlés szerint

Elkészítés: A babot és a füstölt húst előző nap beáztatjuk. A készítés napján hidegvízzel le-mossuk a babot, a húst és az árpagyöngyöt is, Apróra vágjuk a hagymát, zsíron megpirítjuk, hozzáadjuk a fokhagymát, borsot, vizet, és fel-forraljuk. Alulra a babot, rá az árpagyöngyöt, a húst és annyi vizet, amennyi ujjnyira el-lepi. Lassan felforraljuk, megszórjuk pirospaprikával, lefedjük és sütőben 3-4 óra alatt készre főzzük. Nem árt, ha az ételt régi vastag falú lábasban készítjük el. A benne főtt kemény tojással tálaljuk, majd erős savanyú paprikát tehetünk mellé.

Flódni

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 25 dkg margarin, 60 dkg cukor, 3 tojássárgája, kb. 7 dl bor, 1 kg alma, 20 dkg darált dió, 20 dkg darált mák, 1 üveg szilvalekvár, 1csomag mazsola, 2 evő-kanál baracklekvár, fahéj, őrölt szegfűszeg, re-szelt narancshéj.

Elkészítés:

Máktöltelék: a darált mákot borral felfőzzük, cukrot, mazsólát, reszelt narancshéjat és ba-racklekvárt teszünk bele.

Diótöltelék: a darált diót borral felfőzzük, cukrot, mazsólát keverünk bele. Valamennyi tölteléket kihűtve tesszük a tésztába.

A lisztet, a margarint, a tojássárgáját, ízlés szerint cukorral és borral könnyen gyúrható tész-tává gyúrjuk. Öt részre osztjuk, az egyik egy kicsit nagyobb legyen. Vékonyra nyújtjuk, s a nagyobb tésztával kibéleljük a tepsit, majd erre máktölteléket kenünk. Ráhelyezzük a kö-vetkező tészta lapot, amelyre a szeletekre vágott, borban párolt alma kerül. Újabb tészta lap, amelyre diótölteléket halmozunk. A negyedik réteg a szilvalekváré, amelyet beborítunk az utolsó tészta lappal, tojássárgájával megkenjük, s lassú tűzön sokáig sütjük.

Jó étvágyat kívánunk!

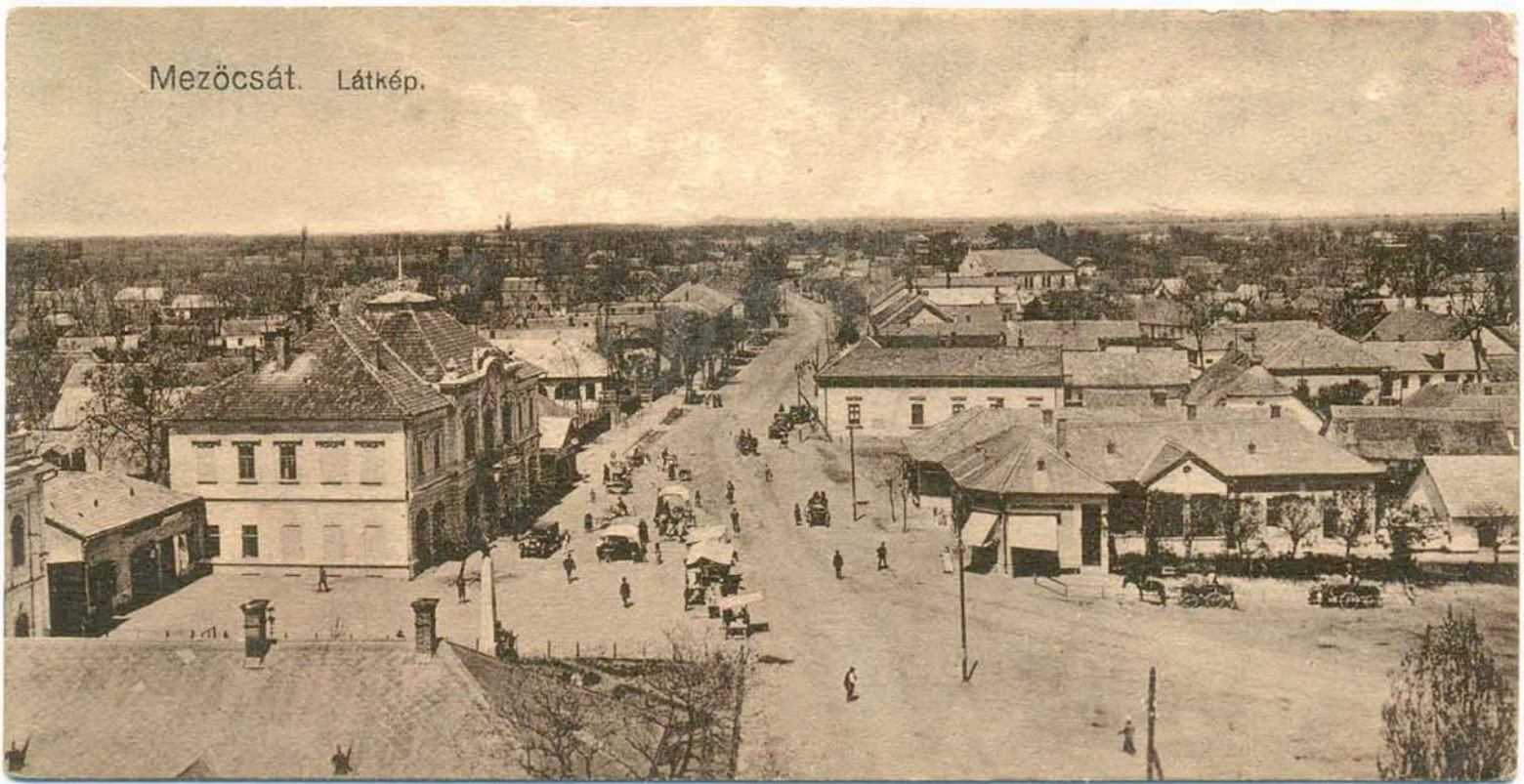
Zsinagógák a nagyvilágból – Mezőcsát Képeslapok – képes történelem (LVII. rész)

Majd öt éve, egy 1400 darabból álló magángyűjtemény segítségével járjuk be a világot, az országot hónapról-hónapra bemutatunk egy-egy lapot, a hozzá tartozó ismeretekkel, érdekességekkel. A gyűjtemény az 1890-től 1945-ig megjelent, zsinagógákat ábrázoló, illetve a zsidósággal, a zsidó emberekkel, szokásokkal stb. foglalkozó lapokat tartalmazza.

Jelen „utazásunkkal” Mezőcsátra látogatunk el. A város, amely Borsod-Abaúj-Zemplén megyé-ben található, Miskolc és Mezőkövesd között terül el. A város már az őskortól lakott terület volt. A leg-nagyobb csapás először a tatárjáráskor érte, majd az 1596-os mezőkeresztesi csata néptele-nítette el. 1686-ban a császári csapatok égették porrá a települést. A békekötést követően indult el számottevő a

létrejött. A zsinagóga és az iskola egy telken he-lyezkedett el. Külön jesíva is működött itt. A lakosság zsidó része többnyire a mezőgazda-ságban, kereskedelembe dolgozott. A polgári-asodás hozta meg a lehetőségét annak, hogy a sikeresebbek, szerencsésebbek kisebb-nagyobb vállalkozások tulajdonosaivá válhattak. A város egyik előkelő földbirtokosa a Rosenfeld család lett, de jogászok, orvosok és bankárok is színe-sítették a helyi közösséget.

városból, de valószínű, hogy az adat csak töre-déke a valóban kényszerrel elszállítottak számá-val! Őket a miskolci transzporttal szállították át a haláltáborokba. A háború után csak kevesen tértek vissza régi városukba. Akik viszont túléltek a borzalmas időszakot és ismét otthonukat keresték, szembe-találták magukat a kifosztott otthonaikkal és azzal a ténnyel, hogy kifosztották, kirabolták ott-hagyott vagyonaikat.

fejlődés. Ekkor kezdett a mezőgazdaság, kézmű-vesség magára találni, hiszen nem kényszerült a lakosság az állandó menekülésre! Legjelentő-sebb kézműves tevékenységgé a fazekasság, ko-rongozás vált, mely meghatározóvá vált a későbbi évszázadok során is.

Zsidók csak úgy, mint a környező kis- és nagyvá-rokban csak a XIX. század első felétől jelentek meg nagyobb lélekszámban. Szervezett, hitköz-ségi formában már a század elejétől léteztek, de 1872-től hivatalosan is, bejegyezve megalakult a városban lévő hitközség. Mezőcsát első neves rab-bija Aron Fried volt, aki jól ismert azok körében, akik az Agádával, vagy a háláhával foglalkoznak. Az öt követő rabbik között is találunk sok-sok olyan neves személyt (pl. Jakob Tannenbaum rabbi), aki nemcsak Mezőcsát, de a hazai zsidó-ság számára is igen fontos munkát végzett a hi-télet, az oktatás terén.

Saját zsidó iskola már az 1800-as évek elején

Mind a szabadságharcban, mind az I. világhábo-rúban voltak csádi zsidók, akik önként, vagy so-rozva vonultak hadba. Sokuk azonban ottmaradt a vérzivatarban.

Az első világháborút lezáró évek és a forradal-mak többeket arra sarkalltak, hogy a zsidóságot tegyék felelőssé az országot ért bajokért. Pogro-mok és különböző atrocitások értek a környék-beli zsidókat. A Horthy-korszak konszolidációjával csökkentek ezek a támadások, de a zsidótörvé-nyek életbelépésével és az erősödő zsidógyűlö-lettel ezek ismét napi problémává váltak.

A zsidó munkaszolgálat bevezetésével sok férfi volt kénytelen otthagyni a családját. Sokak szá-mára az elmenetel egyenlő volt a halállal is! A magyar és német hatóságok rendelkezései ér-telmében Mezőcsátan maradt zsidókat (időseket, nőket, gyerekeket 1944-ben Auschwitz-Birke-nau-ba deportálták. Egyes fennmaradt levéltári dokumentumok szerint 31 főt gyűjtöttek össze a

Az újrakezdés is nagyon nehéz volt, tekintettel arra, hogy az államosítás után, akiknek saját üzle-tük, vagy vállalkozásuk volt, mind elveszítették. Az 1956-os események is szerepet játszottak abban, hogy a majd 130 itt élő zsidó útra kere-kedett és nagy részük elhagyta az országot.

1959-ig már annyira elnéptelenedett Mezőcsát zsidó közössége, hogy mind zsinagógáját, isko-láját, mikvéjét és a rabbi lakot is eladta a MIOK. A néhány ottmaradt zsidó pedig az 1980-as évekre meghalt.

Mára csak nyomaiban található meg a városban a zsidó múlt. A zsinagóga elhagyása óta egyre rosszabb állapotban van. Napjainkban egy lel-kes, Mezőcsát zsidó történelmét kutató fiatallem-ber, Dojcsák Gábor 2000-ben hozott létre egy alapítványt, amely célja a zsinagóga épületének megmentése.

Dési János

Régi lapok, régi chanukkái

Gondoltam egy merészet és megnéztem, miként írt az 1945 előtti sajtó Chanukkával kapcsolatban. A válogatás természetesen nem reprezentatív, de talán jellemző.

Kezdjük mindjárt a nevezetes Borsszem Jankóval. Alap 1868 és 1938 között jelent meg. Sokáig az egyik legnépszerűbb élclap volt – közönsége a városi polgárság, s köztük is elsősorban a zsidó polgárság. (egy időben egyébként Arany János is dolgozott a lapnak, később Heltai Jenő is szerkesztette – hogy csak a legismertebbeket idézzük föl.)

Egy vicc 1906 januárjából. A zsidó-iskolában Tanító (magyarázza): – A chanukka ünnep a jeruzsálemi templom föl-szentelésének örömmünnepe és hol-nap lesz az első napja. – No, most mondd el Móricka, mi lesz holnap? Móricka (aki nem figyelt oda): – Holnap, holnap. Disznótor.

És most nézzünk egy kicsit nehe-zebben érthető, de szintén meglehe-tősen tanulságos írást. Ehhez tudni kell, hogy a Borsszem Jankónak ál-landó figurái voltak, vicces, a korra jellemzőnek vélt alakok. Ilyen volt Mokány Berci, aki a lecsúszó vi-déki nemes paródiájaként jelent meg; Mihaszna András, a kétbalke-zes rendőr; Savanyú Vendel, afféle folyton panaszkodó könyvelő; vagy éppen Spitzig Iczig, no és az egyik legnépszerűbb reb Menachem Cziczeszbeiszer, akinek különösen szörnyű átkozódásait idézték örömmel az olvasók, akik viccesek pró-báltak lenni, az efféléket, mint például:

– Vegyen az Úristen tégedet magá-hoz, de darabonként!
– Bár megerném azt a szép napot, hogy kettőnk közül az egyiknek ott legyen a temetésén!
– Tapasztaljad te a leányodon, hogy a szerelmet nem lehet titkolni!
És a többi. S ezek az akkoriban tré-fásnak számító figurák persze – a kor szokásainak egyébként megfe-lelően – írásban is viccesen „beszél-tek”, az egyik „parasztosan”, a másik „zsidósan”.
Íme, hát ez a darab az első világhá-ború második karácsonyának/cha-nukkájának idejéből, 1915-ből, a szerző Molnár Jenő, aki ekkoriban már a lap főszerkesztője is volt:
„Maga a század a karácsonyfa alatt gyülekezett. Tömb Szilárdon kívül Sanyarú Vendel előzte meg a le-génységet, aki vallásos lelki-, és emésztési gyakorlatokat végzett. A szentbeszédet Mokány Berci pa-rancsnok mondotta.
– Fiajim, – szólott – ijjen karácsonyra se emléközün amikor füstöt erege-tünk az örünk likán. Fene disznó világ járja. Éjfélí misére is ott tud-

nak csak rnőnni, ahol nem gráná-tozták agyon a templomot. Szere-lemmel emeljétők föl szivetöket a mennybéli főkommendánshoz, akin legalább is némöt tábornoki unifor-mis feszül ezen az estvén és rebeg-jétük utánam a szent fohászkodást, hogy aszongya: ott üssön bele a sis-tergős istennyila minden taljánba, ahol ippeg ebbe a szent minutumba találja, amen!

A század meghatottan hallgatta a zengzetes, zamatos szavakat. To-lyáss Dániel öreg könnyeket dör-zsölt szét pápaszeme mögött, Vlk Podjebrád baromtörzsorvos pedig kijelenté, hogy Mokány Berci vi-tézsége Tuhutum ősapánkéval, míg szónoki tehetsége Ruczaháti Tarja-goss Illés mucsai dísztvászavalóé-val vetekszik. Az egyik Pipa testvérünk felkurjantott:

– Mindég is ijjen szavalat kéne, ka-rácsonykor is, követválasztáskor is. Mer hát tudjátok, ojjan gusztust csi-nál egy kis fejlékeléshöz.
Csöndesen diskurált, mesélt, kár-tyáztatott azután az ünneplő szá-zad. Lehetett már éjfél is, mikor – hallga csak! – furcsa nesz, különös zörej ütötte meg a füleket. A le-génység talpra ugrott s a másik pi-lanatban már fegyverben állt. Éppen kifelé igyekeztek nagy csö-römpöléssel, mikor reb Menáchem Cziczeszbeiszer elébük toppant:

– Csak tik maradjatok ... Én már hozom is ükét.
Öt olaszt vezetett a nadrágszíjánál fogva, amely rövid lévén, imaszi-jakkal toldotta meg.
– Hát e’ mög mi a csuda ? – kiáltott föl örvendve Mokány Berci.
– Ezek vonnok istentogodú gazem-ber toliánok, akik egy borlongba húzódták a korátsonyi önnep elül, mert nekik az övék vallás nem kon-veniál. Én is oda bementem, előbb, mint ők. Ohodj okorok gyujtani a hanuka-jertyát, jünnek szépen libo-sorba. Hirtelen elfújtom a jertyát és elbújtam a szüglebbe. Mikor aztán voltak edjütt, szépen rájuk vetettem ezt az üsszesomózott szíjt és hoz-tam őket ide.
Mokány Berci átölelte a főtisztelen-dőt s nyomban új kitüntetésre ter-

jesztette föl. Seiffensteiner odasom-polygott hozzá, hogy meggratulálja, de Cziczeszbeiszer gőgösen elfor-dult, mondván:
– Egy ő mi népünkől, oki van iz-raelita, az ilyen ne tortson korát-sonyt, hanem tiszteljen oz üvé őseit, önnepeljen ő maga külön önnepet, vonulja magát félre, akkor megse-gíti őtet az isten és ad neki hadisz-rencsét.

Seiffensteiner rántott egyet a vállán. – Mbah! – mondta – könnyű egy reb-benek. Idefűnt a Korn csútsán, két-ezerhatszáz méter mogosba, csak int edjet fölfelé, egészen küzel von hoz-zája az isten és kész a finom üzlet.”

Ó, azok a régi szép idők, ha már nem is békebeliek.
A zsidó-keresztény együttélésről fejtette ki álláspontját a következő cikk részletben, chanukka apropó-ján, Kassák Lajos. A teljes írás a Századunk című lap 1931. decem-ber toliánok, akik egy borlongba húzódták a korátsonyi önnep elül, mert nekik az övék vallás nem kon-veniál. Én is oda bementem, előbb, mint ők. Ohodj okorok gyujtani a hanuka-jertyát, jünnek szépen libo-sorba. Hirtelen elfújtom a jertyát és elbújtam a szüglebbe. Mikor aztán voltak edjütt, szépen rájuk vetettem ezt az üsszesomózott szíjt és hoz-tam őket ide.
Mokány Berci átölelte a főtisztelen-dőt s nyomban új kitüntetésre ter-

akkor nem is érdekli, hogy azok-nak, akik hitüket elhagyták, volt-e mit elhagyniok. Ami a becsstelenség ítéletét kiváltja, az többnyire még csak nem is az öntudat-mögöttes-ségben bujkáló rasszbeli, vagy nemzeti összetartozóságon esett sé-relem, még csak nem is az elég laza hagyományközösség elárulása, mert hisz az ítéletet sokszor azok hozzák, akik nem a chanuka,

hanem karácsony ünnepét ülik, akik büszkén verdesik sujtásos magyar keblüket, paprikás szalonnát fo-gyasztanak früstökre és imaginárius sarkantyút pengetnek kordován csizmájukon. Igazában a becste-lenség, az árulás, a gyávaság vádjá az ostromlott vár védőinek érdek-közösségéből származik, akik min-den szökevényben ellenséget szimatolnak. Vallástalan és tradici-óvesztett zsidók azonban a sárga folt ódiumával szemben nyilván kétféle álláspontot foglalhatnak el. Mondhatják azt: „minek türjem fö-lösleges módon az üldözést oly címen, amely belőlem hiányzik”, de mondhatják azt is: „éppen azért nem vagyok hajlandó kikeresztel-kedni, mert nem türhetem, hogy hazug címen üldözzenek.” Normá-lis időkben temperamentum dolga, hogy a két álláspont közül ki me-lyiket választja, de az antiszemitiz-mus virulens korszakaiban érthető, hogy e menekülés a becsstelenség látszatát kelti.”

Várkonyi Tibor

Emlékképek gyermekkorom Hanukájáról

Hárman voltunk gyerekek, mindhárman fiúk. Született egy mesészep kislány testvérünk is, de csecsemőként agyhártya-gyulladás vitte el, így sikerült a harmadik is fiúvá, nagy korkülönbséggel. Azonban mind a Wesse-lényi utcai zsidó elemi iskola tanulói lettünk. Azzal a különbséggel, hogy én Horváth Teri néni osztályába ke-rültem, két öcsém ellenben Szirtes tanító bácsiéba.

Az én osztályom „nevezetes” volt, több derék embert adott az értelmiségnek. Köztük sok újsá-gíró, egyikünk fölvitte még a Rádió elnökségéig is. Kapcsolatban maradtunk, bar micvók is let-tünk, azok már természetesen elszórtan, Buda-pest különböző zsinagógáiban, imaházaiban. Tízéves voltam, a legnagyobb, amikor édesapám azzal bízott meg, hogy az arra időre eső Hanu-kán én legyek a „vezénylő”, az én gondjaira bízta az ünnepi Menorát is, én gyűjthattam meg a kedves színes gyertyákat. Természetesen ala-pos „tűzügyi” kioktatás után, de minden este ör-ködött a hátam mögött, rám szólt, ha ügyetlenkedtem.

Pontosan eligazított a Menora részleteiben is, hol a „samesz”, a gyújtóláng, azzal kell meg-gyújtanom a többi gyertyát, minden este egyyel többet, amíg csak az ünnep tart. Gyuri öcsém, a középső irigykedett, hiszen csupán négy év volt a korkülönbség közöttünk, éppen elkezdte Szir-tes bácsi osztályát. A legkisebb, Gabi viszont ki-tágult szemekkel bámult kiságyából, még csecsemő volt.
Édesapánk nem csupán a gyertyagyújtás forté-lyaira oktatott ki, természetesen elmesélte Ha-nuka történelmi előzményeit is. Miért éppen nyolc kis fény, és miért a samesz, ez a nélkülöz-hetetlen tettetárs. Apánk sztorijában nem volt semmi, mert az iskolai hittan órán Bíró Izsó rabbi, a hitoktatónk, minden részletbe beavatott. De nem csupán azért nem vágtam közbe apánk szavaiba, mert nem akartam megbántani, köszö-nöm én ezt mindet tudom. Csöndben, tágra nyílt szemekkel hallgattam a mesét azért is, mert Papa szavai nekem színesebbek, érdekesebb voltak Bíró tanító bácsi történeténél, és nem csupán azért, mert Apánkról volt szó, hanem mert tőle csakugyan más, szebb lett a történet.
Élénk fantáziája volt, maga is sokat olvasott, és ameddig később magam jutottam el kíváncsisá-gaim kielégítéséig, ő adta a kezembe a könyve-ket, miként testvéröcsémnek is. Alighanem elsősorban neki köszönhetem, hogy újságíró let-tem. Igaz, nálam nagyobb figyelemmel, tá-gabbra nyitott szemekkel egyvalaki hallgatta csupán Apánk szavait. Édesanyánk, aki arra is ügyelt, mi ragad meg ebből, bennünk, gyerekek-ben. Neki is a maga érdeme, a zene rajongásának örömét neki köszönhetem.
A nagy élmény a Hanuka eseményeiből elsősor-ban a gyertyagyújtás volt, de nagyon kellemes része lett a játék is, a pörgettyű, közkeletű nevén a „trendelli”. Volt nekünk is a családban, ha jól emlékszem egyik nagyapánknak köszönhattük, hogy kettőjük közül melyiknek, már nem emlék-szem rá, valószínűleg az anyainak. Ők voltak a „németesek”, és bár a pörgettyűn héber betűk je-

lezték a mondanivalót, de németül kellett alkal-maznunk, csakis ők oktathattak ki belőle. Nem volt könnyű megtanulni, de kedves Mamánk se-gített. Ő igyekezett a fejünkbe verni, hogy a nun, németül a nicht, a semmi, vesztés, át kell enged-nünk a trendellt a következőnek. Az igazi győz-tes a gimel, a ganz, ami mindent visz, besöpri az egész bankot. Dúsgazdagga nem tett ugyan, de az egész amerikai dió készlet a szerencsésé. Nem járt rosszul a többi se, mert a szülők kése-delem nélkül gondoskodtak az utánpótlásról. A hé betű, németül a halb, a bank felét vitte el, nem csekélyebb zsákmány. Végül a sin bet a stel, ez a betét, megfosztja a játékos, egy vagy két mo-gyorót be kell tenni a kasszába. Nem végzetes, a következő fordulóban jó szerencse esetén lehet javítani.
Mindebből látható, nem hazárdjáték, egyetlen kockázata volt. Már jóval Hanuka előtt híre-ment, milyen szórakozás vár a gyerekekre, de szülő legyen a talpán, akinek „nincs szíve”, és időben közbeszól, ma is le kell feküdni, mars az ágyba. Holnap is lesz nap, újabb adag mogyoró is akad a fiókban, türelem. Szép, nagyon szép ünnep a Hanuka, lesznek más hasonlók is, min-dennek eljön az ideje. Csak okosan kell kívárni. Mondani könnyű, engedelmeskedni nehezebb. Nem mentség, hogy nem minden zsidó család-nál volt szokás ez a játék, vagy hallanak róla, és kedvet kapnak rá, vagy soha nem jut el hozzájuk a híre se. Ha lehet, ne bántsátok a többit, ne le-

gyenek szomorúk. Mindenkinek meglehet a maga öröme. A miénk megvolt.
A gyerekkor tovaszállt, utána a rosszabb követ-kezett. Már a történelemtől rosszabb, a tragikus. Édesapánkat elhurcolták munkaszolgálatba, soha többé nem tért vissza. Azt se tudjuk, hol ke-ressük a nyomát, szállongó hírek szerint talán Teresienstadtban érte a halál. Gyuri, középső öcsém ugyancsak munkaszolgálatos lett, a csi-tulás után hazatért, mozgásképtelenül, nyomo-rékon. Szellemileg teljesen ép volt, talán még nagyobb csapás, tudta mi történt vele. Néhány év jutott még neki ebben a szerencsétlen állapot-ban, aztán vége lett. A családból férfiként ketten maradtunk meg, a nálam tíz évvel ifjabb Gabi öcsém, fámiliát alapított két remek fiúval, de unokáinak a születését, (azóta dédunokája is van már) nem érthette meg, betegség vitte el. Vénsé-gemre, 92 évesen magamra maradtam, még vi-szonylag tiszta fejjel, egyelőre fogalmazni még tudok, ennek hála havonként találkozzunk az ol-vasókkal. Amíg megy. Mindezt nem panaszkép-pen mondom, sokkal több a tragikus családi sors. Anyám öccsének a felesége és a kislánya a városmajori ortodox zsidó kórházban próbált menedéket lelni, (asszisztensnő volt), megérke-zett Kun páter nyilas különítménye, gyorsan végzett velük.
Én megmaradtam, így emlékezhettem gyerek-korom vidám Hanukájáról. Igazán jó szívvel, mert föleleveníthettem hajdani szeretteimet.

A DOHÁNY KÖRZET JANUÁRI PROGRAMJA

Minden hétköznapi reggeli ima 7:30, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában.

Január 6.	Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
Január 7.	Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és <i>sálesüdesz</i> a Talmud-Tórában 16:00
Január 8.	Ászóró böTévész böjtnap
Január 10.	„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
Január 13.	Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
Január 14.	Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és <i>sálesüdesz</i> a Talmud-Tórában 16:10
Január 15.	<i>A Sabbathsong együttes koncertje a Goldmarkban 15:00¹</i>
Január 17.	„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
Január 18.	<u>Gettófelszabadulási megemlékezés a Dohányban 10:00</u>
Január 20.	Esti ima a Hősökben 17:00; Kiddus elmarad, helyette a szokásos közös vacsora²
Január 21.	Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és <i>sálesüdesz</i> a Scheiber-körzettel a Goldmarkban 16:20;
utána <i>Petrányi Viktória és Lányi Eszter előadása: Hogyan született az amerikai álmom - A zsidók és Hollywood</i>
Január 24.	„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
Január 27.	Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
Január 28.	Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és <i>sálesüdesz</i> a Talmud-Tórában 16:30
Január 31.	„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00

¹ Regisztráció kötelező Fülöp Ildinél 06-30-539-4683

² Ára 2500 Ft/fő, (regisztrált tagjainknak 2000.-), jelentkezés Fülöp Ildinél január 15-ig.

Meghívó

A Dohány utcai körzet szeretettel meghívja Önt és kedves családját chanukkai ünnepségére.

Időpont: 2016. december 29-én 17:00
Helyszín: 1075. Bp. Wesselényi utca 7.
Goldmark terem

Ünnepi beszédet mond: Dr Frölich Róbert főrabbi

Az 6. láng ünnepélyes meggyújtása

**Közreműködik a Dohány utcai zsinagóga férfikara
és az Old Songs Duó.**

**Az ünnepségen hagyományos chanukkai
fánkkal is várjuk Önöket.**

Csodákat hozott a felszabadító kalapács

Idén december 24-én gyűjtjük meg az első chanukkai gyertyát. Idézzük fel ünnepünk bő kétezer éves történetét, törvényeit és szokásait.

Az időszámításunk előtti II. század elején a szír-görög Szeleukidák uralták Izraelt, a zsidókat pedig a Nagy Sándor-i hódítás óta első ízben kényszerítették a görög törvények betartására. Jeruzsálemben a görögök sorra bocsájtották ki az elnyomásra irányuló rendelkezéseket. Megtiltották a legtöbb micve teljesítését, s ezáltal igencsak megnehezítették a zsidók életét.

győzelme a görög elnyomók felett,
a szabadság diadala az elnyomatás
felett.
A Makkabeus szó egyébként
héberül kalapácsot, pörölyt jelent.
Ezen kívül mozaikszőként is
értelmezhető a következő mondat-
ból: „Mi Komajchó Boélím
Hasém!” (Ki olyan a magasztosak
közül, mint Te, Ő.való!)

A Menóra lángjainak meggyújtása fontos szerepet játszott a minden-napi I.tentiszelet során a Szentély-ben. Amikor a Makkabeusok felszabadították a Szentélyt és kiűzték az összes görög beto-lakodót, akkor csak kis korsónyi tiszta olajat találtak a Menóra meggyújtásához. Az olaj egy napra volt csak elegendő, viszont a tiszta olaj előállításá nyolc napot igényelt. A második csoda az volt, hogy ez az olaj egy napra elegendő olaj nyolc napig égett.

A Chanukka szó maga annyit tesz: (új)áavatás, felavatás. A görögök felett aratott győzelmet követően a Makkabeusok megtisztították és újjáavattak a Szentélyt és az oltárt, amit megszegettelenítettek a pogány betolakodók.

Ezen túlmenően pedig a Chanukka szó két részre is osztható. A „Chanu” héber szó azt jelenti: „letáboroztak, megpihentek” és „Ka”, aminek a héber betűk szerinti számértéke 25. Kiszlév hónap 25. napján a makkabeusok megpihentek.

ütökzetük után és győzedelmesen bevonultak a Szentélybe, hogy újjáavassák azt. Ezért kezdődik az ünnep Kiszlév 25-én.

Chanukka mind a nyolc napján meggyújtjuk a kilencágú chanukijában a gyertyákat, minden nappal egygyel többet. Az elsőn egyet, a másodikon kettőt egész addig, míg mind a nyolc nem ég. A kilencedikkel, a samesszal (szolgagyertyával) meggyújtjuk meg a többi gyertyát, mégpedig sötétedés után. A péntek este azért kivétel, mert akkor a szombati lángok meggyújtása előtt gyújtjuk meg a gyertyákat, mivel a szombati lángainak fellebbbanása után már beköszönt a sábesz, mikor tilos tüzet gyújtanunk. A legelső napon, a jobb szélen levő gyertyatartóba kell tenni a gyertyát. A második napon, a jobb szélen lévőbe és a közvetlen mellette lévőbe. S minden este egygyel többet jobbról balra haladva kel beilleszteni a gyertyákat. Meggyújtani pedig balról jobbra haladva kell őket, hogy az új gyertya lobbanjon lángra elsőként.

A körülmételést, ami I. ten szövet-ségének testi megnyilvánulása, törvényen kívül helyezték. A szombat megtartása tilos volt, mert a zsidóságnak ez volt a béke és nyugalom szimbóluma, amit megérdemelten vártak hétről hétre, ami elválasztotta őket a többiektől. Azok, akik ezt megtagadták, máglyán végezték, s abba a Tórába buntgolyózták őket égetés előtt, amit tanítani igyekeztek.

Az időszámításunk előtti II. században Jeruzsálemben a Makkabeusok győzelmet arattak azzal a görög hadsereggel szemben, amely mind létszámban, mind fegyverek tekintetében számottevően túlerőben volt. A Makkabeusok felkelése volt a válasz arra, hogy a görögök erőszakkal próbálták a zsidókra kényszeríteni az istentelen hellén életformát. Ez Chanukka első csodája: a maroknyi sereg